

sa

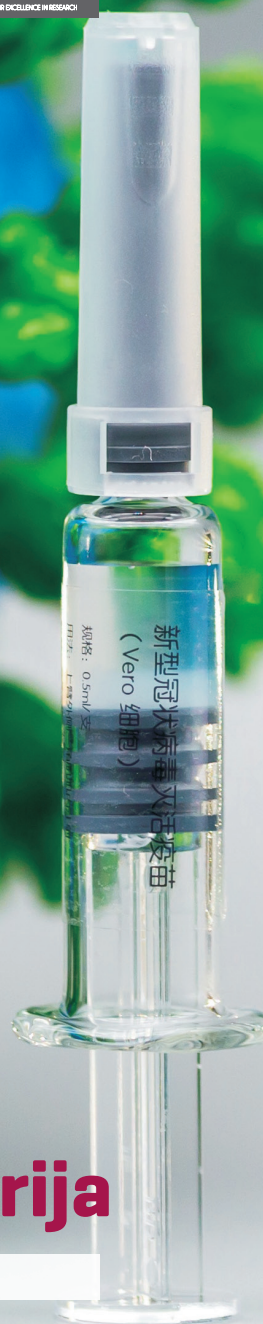
Sektorske_analize

eiz ekonomski
institut
zagreb

rujan 2021. _ broj 88 _ godina 10

ISSN: 1848-8986

hr
HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Farmaceutska industrija

Autorica **Petra Palić**

_Sadržaj

_3 Glavni sektorski pokazatelji

Povećanje zaposlenosti u farmaceutskoj industriji u prvih šest mjeseci 2021. godine iznosilo je 2,4 posto u odnosu na prvu polovicu 2020.

_7 Farmaceutska industrija u Europskoj uniji

U 2019. godini je na razini 28 zemalja EU-a ostvaren porast obujma proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka za 9,4 posto u odnosu na 2018. godinu.

_10 Najveći svjetski proizvođači

Najveći udio na svjetskom tržištu lijekova na recept u 2019. imala je kompanija Roche čija je prodaja iznosila 48,2 milijarde USD.

_14 Vodeća trgovačka društva u Hrvatskoj

Vodeće trgovačko društvo u farmaceutskoj industriji u Hrvatskoj po ukupnom prihodu ostvarenom 2020. godine ostaje Pliva d.o.o. Ukupni prihod ovog trgovačkog društva čini 61,2 posto ukupnog prihoda deset vodećih kompanija sektora.

_17 Zaključak

Kretanja u ovoj industriji, kao i u ostalima, u prvoj polovici ove godine obilježena su blagim oporavkom u odnosu na prvu polovicu 2020. godine koja je bila pod značajnim utjecajem pandemije bolesti COVID-19 i aktivnosti koje su se provodile u svrhu borbe s njom.

Glavni sektorski pokazatelji

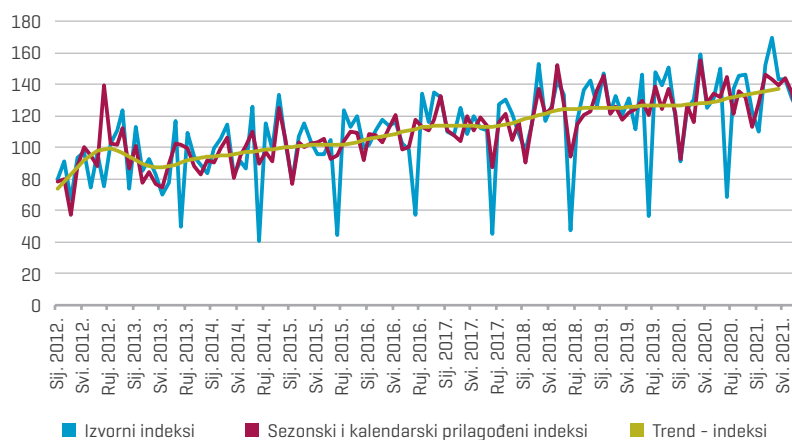
“Od siječnja do lipnja 2021. izvezeno je farmaceutskih proizvoda i pripravaka u vrijednosti 4,2 milijarde kuna, što predstavlja rast od 18 posto u usporedbi s prvih šest mjeseci 2020. godine.

Državni zavod za statistiku objavio je da je proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka u srpnju 2021. bila 13,1 posto manja u odnosu na isti mjesec 2020. prema sezonski i kalendarski prilagođenom indeksu. Međutim, u prvih šest mjeseci ove godine proizvodnja farmaceutskih proizvoda i pripravaka na međugodišnjoj je razini povećana za 11,8 posto. Kretanja u ovoj industriji, kao i u ostalima, u prvoj polovici ove godine obilježena su oporavkom u odnosu na prvu polovicu 2020. godine koja je bila pod značajnim utjecajem pandemije bolesti COVID-19 i aktivnosti koje su se provodile u svrhu borbe s njom.

Mjesečne stope promjene izračunate iz sezonski i kalendarski prilagođenih indeksa ukazuju na smanjenje od 2,1 posto u ožujku u odnosu na veljaču 2021. te povećanje od 3,1 posto u svibnju u odnosu na travanj. Povećanje od 12,8 posto u siječnju 2021. u odnosu na prosinac 2020. nastavljeno je i u veljači kada je u odnosu na siječanj proizvodnja u ovoj djelatnosti povećana za 14,4 posto. Smanjenje na mjesečnoj razini zabilježeno je u travnju, i to od 2,4 posto. Također, u lipnju je proizvodnja farmaceutskih proizvoda u usporedbi sa svibnjem ove godine smanjena za 6,2 posto.

Slika 1.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (2015. = 100)

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Zalihe gotovih farmaceutskih proizvoda kod proizvođača u lipnju ove godine povećane su za 29,2 posto u odnosu na isti mjesec 2020. godine, dok su u odnosu na svibanj 2021. smanjene za 2,8 posto.

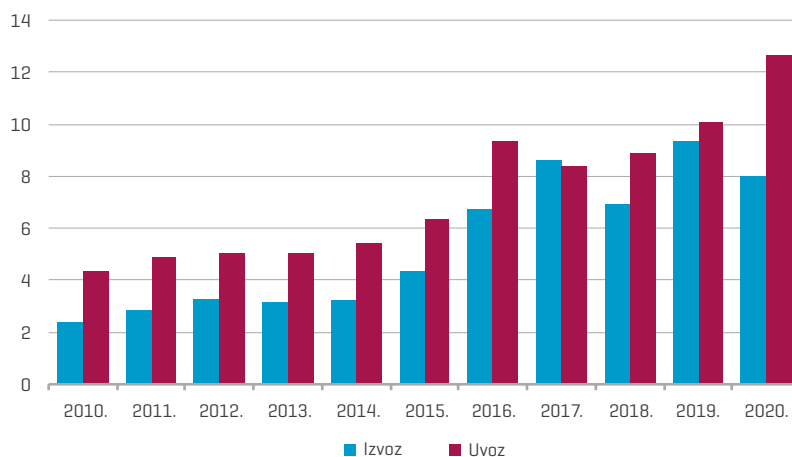
U lipnju ove godine u proizvodnji farmaceutskih proizvoda i pripravaka bilo je 5.349 zaposlenih. Broj zaposlenih u lipnju je povećan za 2,3 posto u usporedbi s istim mjesecom prošle godine. Povećanje zaposlenosti u farmaceutskoj industriji u prvih šest mjeseci 2021. godine iznosilo je 2,4 posto u odnosu na prvu polovicu 2020. U farmaceutskoj je industriji proizvodnost rada u lipnju povećana za 7,2 posto na međugodišnjoj razini.

Prosječna mjesečna bruto plaća zaposlenika u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u lipnju ove godine iznosila je 15.126 kuna, što je 3,2 posto više u usporedbi s istim razdobljem lani. U odnosu na prosječnu bruto plaću u Hrvatskoj, u farmaceutskoj industriji tog mjeseca ona je bila 56,4 posto veća. Prosječna bruto plaća za 2020. u farmaceutskoj je industriji iznosila 15.571 kunu. Na međugodišnjoj razini, bruto plaća u ovoj djelatnosti povećana je za 4,9 posto.

Od siječnja do lipnja 2021. izvezeno je farmaceutskih proizvoda i pripravaka u vrijednosti 4,2 milijarde kuna, što predstavlja rast od 18 posto u usporedbi s prvih šest mjeseci 2020. godine. U istom razdoblju uvoz farmaceutskih proizvoda dosegao je iznos od 6,4 milijarde kuna. Usporedi li se s istim razdobljem lani, uvoz farmaceutskih proizvoda smanjio se za 3,8 posto.

Slika 2.
Vanjskotrgovinska razmjena, proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka od 2010. do 2020., u milijardama kuna

Izvor: Državni zavod za statistiku.

U 2020. izvoz farmaceutskih proizvoda dosegao je 8,0 milijardi kuna. To predstavlja smanjenje od 14 posto u odnosu na 2019. godinu. U prošloj je godini uvezeno farmaceutskih proizvoda u vrijednosti 12,6 milijardi kuna.

PROSJEČNA BRUTO PLAĆA ZA 2020. U FARMACEUTSKOJ JE INDUSTRIJI IZNOSILA 15.571 KUNU.

“Potrošačke cijene farmaceutskih proizvoda u lipnju ove godine bile su za 0,7 posto manje u odnosu na isti mjesec 2020.

Ovo povećanje uvoza od 24,8 posto na međugodišnjoj razini dodatno je smanjilo pokrivenost uvoza izvozom farmaceutskih proizvoda na 63,5 posto u 2020. godini.

Potrošačke cijene farmaceutskih proizvoda u lipnju ove godine bile su za 0,7 posto manje u odnosu na isti mjesec 2020. Također, farmaceutski su proizvodi u lipnju ove godine bili 3,3 posto skuplji u odnosu na prosječne cijene farmaceutskih proizvoda u 2015.

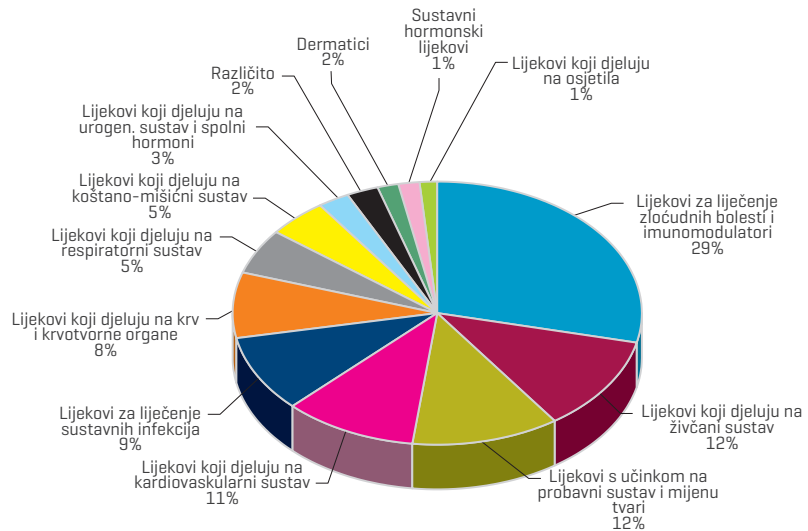
U istom mjesecu 2021. godine proizvođačke cijene osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka na međugodišnjoj su se razini ukupno smanjile za 0,7 posto. Cijene farmaceutskih proizvoda u lipnju 2021. na domaćem tržištu smanjile su se 0,1 posto, a na nedomaćem 0,8 posto u usporedbi s istim mjesecom lani.

U Izvješću o potrošnji lijekova Hrvatska agencija za lijekove i medicinske proizvode navodi da je u 2019. godini u Hrvatskoj potrošeno lijekova u vrijednosti 6,6 milijardi kuna. Tako je nastavljen trend povećanja potrošnje lijekova u Hrvatskoj. Povećanje vrijednosti potrošenih lijekova u odnosu na 2018. iznosilo je 15,5 posto.

Mjereno u financijskim terminima, najveći udio u ukupnoj potrošnji lijekova u 2019. odnosio se na lijekove za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatore – čak 29 posto (slika 3). Slijede ih lijekovi koji djeluju na živčani sustav i lijekovi koji djeluju na probavni sustav s udjelima po 12 posto.

Slika 3.
Udio glavnih skupina lijekova u ukupnoj vrijednosti potrošnje lijekova u 2019. godini

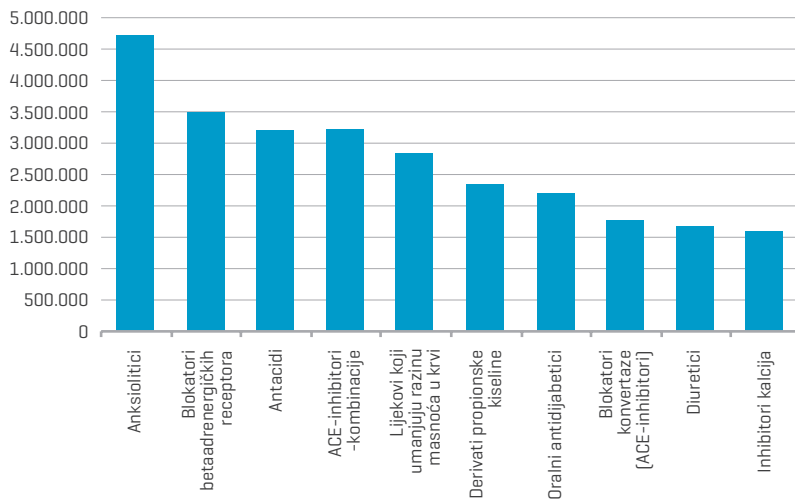
Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Što se tiče lijekova koji se izdaju na liječnički recept, prema podacima koje je objavio Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 8,9 posto propisanih lijekova u 2020. odnosi se na anksiolitike. Konkretno, radi se o 4.721.170 recepta za ovu skupinu lijekova. Slijede blokatori betaadrenergičkih receptora čiji je udio bio 6,6 posto te ACE-inhibitori-kombinacije i antacidi s udjelima od po 6,1 posto. Deset najčešće izdanih lijekova na recept u 2020. u Hrvatskoj prikazano je na slici 4.

Slika 4.
Deset najčešće izdanih lijekova na recept u djelatnosti opće medicine u Hrvatskoj u 2020. godini

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Farmaceutska industrija u Europskoj uniji

U 2019. godini je na razini 28 zemalja EU-a ostvaren porast obujma proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka za 9,4 posto u odnosu na 2018. godinu. Proizvodnja farmaceutske industrije u 2019. u usporedbi s 2015. godinom povećana je čak 21,3 posto.

Eurostatovi podaci o kretanju zaposlenosti po industrijama pokazuju da je u 2019. godini u farmaceutskoj industriji na razini 28 zemalja u odnosu na 2018. godinu broj zaposlenih povećan za 0,7 posto. U usporedbi s 2015. na razini EU-28 broj zaposlenika u ovoj je industriji 2019. godine bio veći za 6,7 posto. Povećan je i broj radnih sati na međugodišnjoj razini, i to za 2,3 posto. Povećanje sati rada 2019. u ovoj je industriji u odnosu na 2015. iznosilo 8,9 posto. Zaposlenici u farmaceutskoj industriji na razini EU-a u 2019. godini imali su bruto plaće prosječno veće za 6,8 posto. Analizira li se kretanje u posljednjih deset godina, to je najveće međugodišnje povećanje bruto plaća u ovoj industriji. U usporedbi s 2015. godinom, povećanje bruto plaća zaposlenih u farmaceutskoj industriji iznosilo je 18 posto.

Indeksi prometa ukazuju na međugodišnje povećanje prometa farmaceutskih proizvoda i pripravaka, i to za 2,2 posto na domaćem i 2,5 posto na međunarodnom tržištu u 2019. godini. Farmaceutska industrija u EU-u je 2019. godine ostvarila 4,1 posto veći promet nego 2015. godine. U istom razdoblju povećanje prometa farmaceutskih proizvoda i pripravaka na nedomaćem tržištu iznosilo je 19,3 posto.

Godina 2019. obilježena je i padom cijena farmaceutskih proizvoda i pripravaka u zemljama EU-a za 1,3 posto u odnosu na 2018. godinu. Cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka 2019. godine bile su 4,2 posto manje nego 2015. godine. Godišnji podaci za proizvođačke cijene na domaćem tržištu pokazuju da je 2019. godine došlo do povećanja od 0,8 posto na međugodišnjoj razini. U odnosu na 2015. godinu proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka povećane su 2,5 posto. Pad proizvođačkih cijena prisutan je na nedomaćem tržištu. Na međugodišnjoj

ZAPOSLENICI U FARMACEUTSKOJ INDUSTRIJI NA RAZINI EU-A U 2019. SU GODINI IMALI BRUTO PLAĆE PROSJEČNO VEĆE ZA 6,8 POSTO.

“EFPIA procjenjuje da je proizvodnja ove industrije dosegla 310 milijardi eura, što je 5,7 posto više nego 2019. godine.

razini 2019. godine, proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka pale su 1,8 posto, dok su u odnosu na 2015. godinu smanjene 5,7 posto.

Prema podacima EFPIA-e koji se odnose na farmaceutsku industriju u Europi (tj. zemljama EU-a, Norveškoj, Švicarskoj, Srbiji, Turskoj i Rusiji), europsku farmaceutsku industriju obilježili su pozitivni trendovi. Iako su pokazatelji za 2020. procijenjeni, oni ukazuju na nastavak dugogodišnjeg jačanja farmaceutske industrije u Europi (tablica 1).

“Procijenjeno je kako je izvoz farmaceutskih proizvoda i pripravaka rastao 8,7 posto, a uvoz 7,9 posto u 2020. godini.

Tako EFPIA procjenjuje da je proizvodnja ove industrije dosegla 310 milijardi eura, što je 5,7 posto više nego 2019. godine. Također, procijenjeno je kako je izvoz farmaceutskih proizvoda i pripravaka rastao 8,7 posto, a uvoz 7,9 posto. Na razini Europe više se izvozi nego što se uvozi farmaceutskih proizvoda te se očekuje da je vanjskotrgovinska bilanca prošle godine iznosila 155 milijardi eura. Ukupna vrijednost farmaceutskog tržišta na međugodišnjoj je razini porasla 5,8 posto. Također, u istom su razdoblju povećana i plaćanja javnog zdravstvenog sustava za lijekove, i to za 6,5 posto.

Tablica 1.
Odabrani pokazatelji
farmaceutske industrije
u Europi u 2019. i 2020.
godini

Napomena: * Podaci za 2020. su procijenjeni.

Izvor: EFPIA [2021].

	2019.	2020.*	Indeks 2020./2019.
Proizvodnja (u mil. eura)	293.213	310.000	105,7
Izvoz (u mil. eura)	473.753	515.000	108,7
Uvoz (u mil. eura)	333.626	360.000	107,9
Vanjskotrgovinska bilanca (u mil. eura)	140.127	155.000	110,6
Izdaci za istraživanje i razvoj (u mil. eura)	37.754	39.000	103,3
Broj zaposlenih	823.882	830.000	100,7
Zaposleni u istraživanju i razvoju	121.594	125.000	102,8
Ukupna vrijednost farmaceutskog tržišta po tvorničkim cijenama	227.404	240.500	105,8
Plaćanja za lijekove iz nacionalnog zdravstvenog sustava (ambulantna skrb)	140.374	149.500	106,5

NA POSLOVIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA PROŠLE JE GODINE BILO ZAPOSLENO 15,1 POSTO UKUPNOG BROJA ZAPOSLENIKA EUROPSKE FARMACEUTSKE INDUSTRIJE.

Nastavljen je i trend povećanja ulaganja u istraživanje i razvoj čiji se iznos u 2020. godini procjenjuje na 39 milijardi eura. Iako je procijenjeno povećanje ukupnog broja zaposlenih u farmaceutskoj industriji u Europi na međugodišnjoj razini iznosilo tek 0,7 posto, povećanje broja zaposlenika koji rade u istraživanju i razvoju je ipak nešto veće [2,8 posto]. Na poslovima istraživanja i razvoja prošle je godine bilo zaposleno 15,1 posto ukupnog broja zaposlenika europske farmaceutske industrije.

U 2019. godini u istraživanje i razvoj najviše je ulagao Sanofi, i to 6,01 milijardu eura [tablica 2]. Ova je kompanija povećala svoja ulaganja u istraživanje i razvoj za 2,1 posto na međugodišnjoj razini. Najveće međugodišnje povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj zabilježili su u kompaniji UCB čija su ulaganja iznosila 1,2 milijarde eura, što čini 26,1 posto neto prodaje ove kompanije.

Po ulaganjima u istraživanje i razvoj od europskih farmaceutskih kompanija svakako se ističu i Bayer [5,6 milijardi eura], AstraZeneca [4,8 milijardi eura] te GlaxoSmithKline [5,1 milijarda eura].

Tablica 2.
Deset vodećih farmaceutskih kompanija u Europi po ulaganjima u istraživanje i razvoj, 2019. godina

Napomena: * Podaci se u pravilu odnose na 2019., ali zbog različitih pravila financijskog izvještavanja u nekim slučajevima obuhvaćaju i prvu polovicu 2020. godine.

Izvor: Europska komisija [2020].

	2019./2020. [u mil. eura]*	Međugodišnja promjena [%]	Intenzitet [%]
Sanofi	6.015,0	2,1	16,7
Bayer	5.628,0	10,2	12,2
AstraZeneca	4.795,3	1,6	22,1
GlaxoSmithKline	5.068,0	16,2	12,9
Boehringer Sohn	3.462,0	9,4	18,2
Merck DE	2.268,0	1,9	14,0
Novo Nordisk	1.722,1	-4,8	10,6
Allergan	1.604,4	-20,4	11,2
UCB	1.222,0	8,5	26,1
Servier	810,0	8,3	17,6

Najveći svjetski proizvođači

Najveći udio na svjetskom tržištu lijekova na recept u 2019. imala je kompanija Roche čija je prodaja iznosila 48,2 milijarde USD. Slijedi Novartis s 46,1 milijardom USD prodaje i 5,3 posto tržišnog udjela. S 43,8 milijardi USD od prodaje lijekova na recept, Pfizer je treća svjetska farmaceutska kompanija koja drži 5 posto svjetskog tržišta. Popis deset vodećih svjetskih farmaceutskih kompanija koje zajedno drže 42 posto svjetskog tržišta dan je u tablici 3.

Tablica 3.
Deset vodećih kompanija
na tržištu lijekova na
recept po prodaji, 2019. i
procjena za 2026.

Izvor: EvaluatePharma [2020].

	Prodaja (u mlrd. USD)		Tržišni udio [%]	
	2019.	2026.	2019.	2026.
Roche	48,2	61	5,5	4,4
Novartis	46,1	54,8	5,3	3,9
Pfizer	43,8	51,1	5	3,7
Merck & Co	40,9	53,2	4,7	3,8
Johnson & Johnson	40,1	56,1	4,6	4,0
Sanofi	34,9	41,7	4,0	3,0
AbbVie	32,4	52,7	3,7	3,8
GlaxoSmithKline	32,1	40,8	3,6	2,9
Bristol-Myers Squibb	25,2	44,7	2,9	3,2
AstraZeneca	23,2	41	2,7	2,9

Što se tiče 2021. godine, EvaluatePharma prognozira da će tvrtku Roche tijesno pobijediti tvrtka Novartis koja tijekom 2021. preuzima ulogu vodeće tvrtke, s prognoziranim prihodima od 51,3 i 51 milijarde USD, a slijedit će ih AbbVie.

Očekuje se da će i prodaja cjepiva protiv bolesti COVID-19 u 2021. dosegnuti između 10 i 15 milijardi USD, a za BNT162b2 (BioNTech/Pfizer) se prognozira

da će biti najprodavaniji. Međutim, očekuje se da će mRNA-1273 [Moderna] biti lider na tržištu do 2026. godine.

Očekuje se da će vodeće mjesto po tržišnom udjelu 2026. zadržati Roche, ali bi drugo mjesto od Novartisa mogao preuzeti Johnson & Johnson. AbbVie bi do 2026. mogao dospjeti na treće mjesto zajedno s Merckom.

Prema podacima EvaluatePharma, najveća ulaganja u istraživanje i razvoj u 2019. godini imao je Roche. Riječ je o 10,3 milijarde USD, što čini 21,3 posto prihoda od prodaje lijekova na recept ove kompanije. U usporedbi s deset vodećih svjetskih farmaceutskih kompanija po ulaganjima u istraživanje i razvoj, nešto niže iznose ulaganja u istraživanje i razvoj u 2019. godini imale su kompanije Eli Lilly [5,6 mlrd. USD], AstraZeneca [5,3 mlrd. USD] te Bristol-Myers Squibb [5,9 mlrd. USD] [tablica 4].

Tablica 4.
Deset vodećih svjetskih farmaceutskih kompanija po ulaganjima u istraživanje i razvoj, 2019. i procjena za 2026.

Izvor: EvaluatePharma [2021].

	Izdaci za istraživanje i razvoj (u mlrd. USD)	
	2019.	2026.
Roche	10,3	14,0
Merck & Co	8,7	11,4
Johnson & Johnson	8,8	12,2
Novartis	8,4	10,0
Pfizer	8	10,5
Bristol-Myers Squibb	5,9	9,0
GlaxoSmithKline	5,5	7,9
AstraZeneca	5,3	8,6
AbbVie	5,5	7,5
Eli Lilly	5,6	8,1

“ EvaluatePharma za deset vodećih svjetskih kompanija po ulaganjima u istraživanje i razvoj očekuje daljnje povećanje ulaganja do 2026. godine.

EvaluatePharma za deset vodećih svjetskih kompanija po ulaganjima u istraživanje i razvoj očekuje daljnje povećanje ulaganja do 2026. godine. Tako se predviđa povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj kompanije Roche na 14 milijardi USD, te će ta kompanija i dalje biti najveći pojedinačni ulagač u istraživanje i razvoj u farmaceutskoj industriji na svjetskoj razini.

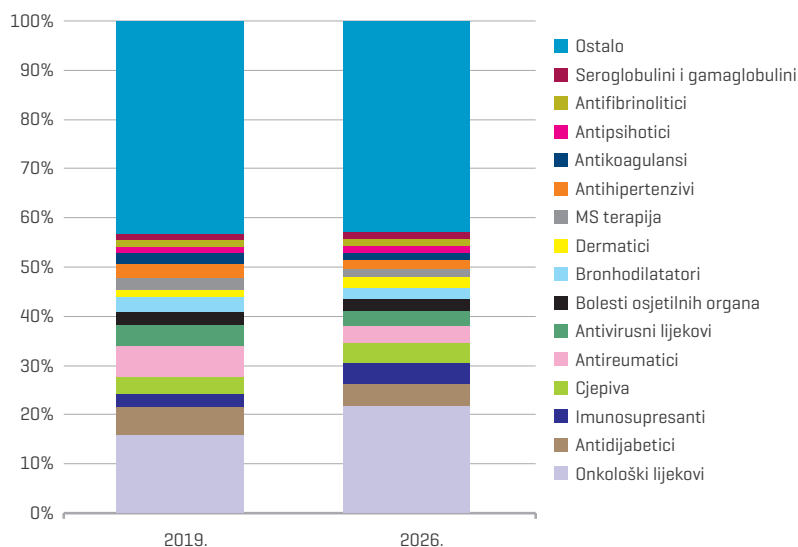
Inače, deset vodećih farmaceutskih kompanija po ulaganjima u istraživanje i razvoj u 2019. godini zajedno je uložilo 71,6 milijardi USD, što čini 38,5 posto ukupnih ulaganja u istraživanje i razvoj u farmaceutskoj industriji. Prema procjenama, ukupna ulaganja farmaceutske industrije do 2026. godine dostići će iznos od 254 milijarde USD, što je porast od 4,5 posto godišnje za razdoblje od 2020. do 2026. godine.

NAJVEĆI UDIO U PRODAJI LIJEKOVA OPĆENITO U PROŠLOJ GODINI OTPADAO JE NA ONKOLOŠKE LIJEKOVE ČIME SE NASTAVIO TREND IZ 2019. GODINE.

Najveći udio u prodaji lijekova općenito u prošloj godini otpadao je na onkološke lijekove čime se nastavio trend iz 2019. godine. Za 2026. godinu EvaluatePharma prognozira da će prodaja onkoloških lijekova na recept činiti 22 posto prodaje lijekova te će doseći 319 milijardi USD. Potkategorija imunoonkologija glavni je pokretač prodaje onkoloških lijekova. Detaljan pregled udjela prodaje lijekova po terapijskim područjima u 2019. i prognoze za 2026. prikazani su na slici 5.

Slika 5.
Prodaja lijekova (na recept i bezreceptnih) prema terapijskim područjima, udio u ukupnoj prodaji, 2019. i procjena za 2026.

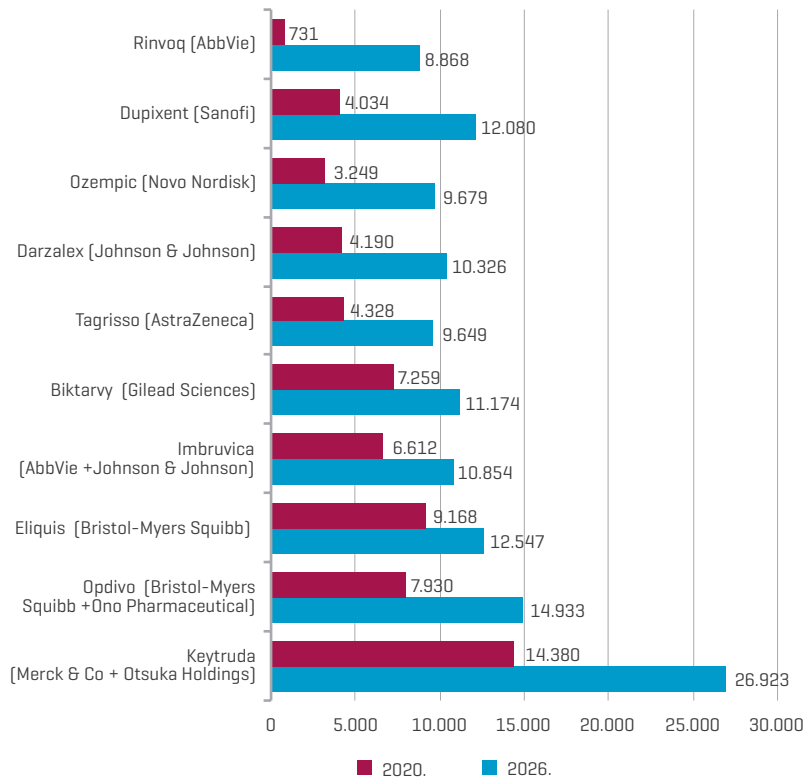
Izvor: EvaluatePharma [2020].

Očekuje se da će najprodavaniji lijek u svijetu 2026. godine biti lijek Keytruda proizvođača Merck & Co i Otsuka Holdings. Njegova je prodaja u prošloj godini iznosila 26,9 milijardi USD. EvaluatePharma procjenjuje da će prodaja ovog lijeka 2026. dostići 31,9 milijardi USD te da će tako postati uvjerljivo najprodavaniji lijek u svijetu.

Slika 6.
Deset najprodavanijih
lijekova u 2026. godini
prema projekcijama
EvaluatePharma i
usporedba s 2020.
godinom (u mil. USD)

Izvor: EvaluatePharma [2021].

Najveće povećanje prodaje očekuje se za lijek Rinqvo čiji je proizvođač AbbVie. Projekcije EvaluatePharma ukazuju da bi njegova prodaja sa 731 milijuna USD u 2020. mogla porasti na 8,9 milijardi USD u 2026. godini.

Vodeća trgovačka društva u Hrvatskoj

Vodeće trgovačko društvo u farmaceutskoj industriji u Hrvatskoj po ukupnom prihodu ostvarenom 2020. godine ostaje Pliva d.o.o. Ukupni prihod ovog trgovačkog društva čini 61,2 posto ukupnog prihoda deset vodećih kompanija sektora. Među vodeća tri proizvođača farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Hrvatskoj ulaze Hospira Zagreb d.o.o. i Belupo d.d. Njihovi ukupni prihodi u prošloj godini značajno su niži od prihoda koje je ostvarila Pliva [tablica 6]. Tri vodeća farmaceutska društva ostvarila su ukupno 82 posto ukupnih prihoda na razini deset vodećih u koje se, uz tri navedena trgovačka društva, svrstavaju još i JGL d.d., Genera d.d., PharmaS d.o.o., Krka-Farma d.o.o., Fidifarm d.o.o., Fagron Hrvatska d.o.o. i BioGnost d.o.o.

Deset vodećih društava zapošljavalo je 2,4 posto više zaposlenika te je ostvarilo smanjenu proizvodnost rada za 0,4 posto.

Iz analize poslovanja deset vodećih farmaceutskih društava u 2020. u odnosu na rezultate iz 2019. godine vidi se skromno povećanje ukupnih prihoda za 1,6 posto, dok je bruto dobit na međugodišnjoj razini smanjena za 4,1 posto. Deset vodećih društava zapošljavalo je 2,4 posto više zaposlenika te je ostvarilo smanjenu proizvodnost rada za 0,4 posto. Poboljšana je i likvidnost na razini deset vodećih farmaceutskih društava. Koeffcijent tekuće likvidnosti za deset vodećih društava prelazi 2, te prema tome općenito poduzeća nemaju problema s održavanjem tekuće likvidnosti. Zamjetno je i smanjenje zaduženosti na razini deset vodećih društava sektora. Vrijednost koeficijenta zaduženosti ukazuje da deset vodećih poduzeća sektora nije prezaduženo.

Tablica 5.
Pokazatelji poslovanja
deset vodećih
trgovačkih društava u
farmaceutskom sektoru u
Hrvatskoj u 2019. i 2020.

Napomena: Koeffcijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; bruto marža = bruto dobit/ ukupan prihod * 100; proizvodnost rada = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvor: Izračun autorice prema podacima Poslovne Hrvatske.

	2019.	2020.	Indeks 2020./2019.
Ukupni prihodi [u mil. kn]	7.224,3	7.337,3	101,6
Bruto dobit [u mil. kn]	1.454,7	1.394,8	95,9
Broj zaposlenih	4.883,0	4.999,0	102,4
Proizvodnost rada [u mil. kn]	1,5	1,5	99,6
Bruto marža [u %]	20,14	19,01	94,40
Koeffcijent tekuće likvidnosti	2,11	2,99	141,93
Koeffcijent zaduženosti	0,28	0,22	79,41

IZ ANALIZE POSLOVANJA DESET VODEĆIH FARMACEUTSKIH DRUŠTAVA U 2020. U ODNOSU NA REZULTATE IZ 2019. GODINE VIDI SE SKROMNO POVEĆANJE UKUPNIH PRIHODA ZA 1,6 POSTO, DOK JE BRUTO DOBIT NA MEĐUGODIŠNJOJ RAZINI SMANJENA ZA 4,1 POSTO.

“ Koefficient tekuće likvidnosti ukazuje da deset vodećih trgovačkih društava ima zadovoljavajuću sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza.

Međutim, analizira li se poslovanje pojedinačno za vodeća poduzeća sektora, mogu se uočiti neke iznimke (tablica 6). Iako su na međugodišnjoj razini prihodi vodećih društava općenito povećani, Pliva Hrvatska d.o.o., Belupo d.d., Krka-Farma d.o.o., Genera d.d. i Fidifarm d.o.o. ostvarili su u prošloj godini nešto manje prihode nego je to bio slučaj godinu ranije. Najveće smanjenje ukupnog prihoda zabilježila je Genera d.d., i to za čak 44,83 posto u odnosu na 2019. godinu. Od onih koji su ostvarili prihode veće nego 2019. svakako treba spomenuti Hospiru Zagreb d.o.o. čije je povećanje ukupnih prihoda iznosilo 124,19 posto.

Najveću proizvodnost rada u prošloj je godini imao PharmaS d.o.o. Kad je riječ o broju zaposlenih, treba napomenuti da je u prošloj godini osam od deset vodećih trgovačkih društava zapošljavalo više radnika nego 2019. Iznimke su jedino Hospira Zagreb d.o.o. i Belupo d.d. u kojima je broj zaposlenih smanjen za 1,1 i 0,6 posto na međugodišnjoj razini.

Tablica 6.

Pokazatelji poslovanja deset vodećih farmaceutskih proizvođača u Hrvatskoj u 2020.

	Ukupni prihodi (u mil. kn)	Indeks 2020./2019.	Koefficient zaduženosti	Koefficient tekuće likvidnosti	Bruto marža	Proizvodnost rada (u mil. kn)
Pliva Hrvatska d.o.o.	4.492,4	94,23	0,15	3,1	16,34	2,0
Hospira Zagreb d.o.o.	809,7	224,19	0,13	4,6	55,21	2,3
Belupo d.d.	716,1	98,91	0,28	2,2	9,13	0,6
JGL d.d.	609,7	105,87	0,42	2,9	10,01	1,2
PharmaS d.o.o.	234,7	108,98	0,63	2,3	11,68	2,4
Krka-Farma d.o.o.	161,4	98,03	0,06	7,8	5,92	0,9
Genera d.d.	133,8	55,17	0,54	1,7	24,03	0,5
Fidifarm d.o.o.	93,2	94,40	0,55	1,4	17,45	1,6
Fagron Hrvatska d.o.o.	48,5	115,72	0,39	1,6	0,98	1,1
BioGnost d.o.o.	37,7	115,82	0,36	1,8	3,93	0,8

Napomena: Koefficient zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; koefficient tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; bruto marža = bruto dobit/ukupni prihod * 100; proizvodnost rada = ukupni prihod/broj zaposlenih.

Izvor: Izračun autorice prema podacima Poslovne Hrvatske.

VRIJEDNOST KOEFICIJENTA ZADUŽENOSTI UKAZUJE DA DESET VODEĆIH PODUZEĆA SEKTORA NIJE PREZADUŽENO.

Koeficijent tekuće likvidnosti ukazuje da deset vodećih trgovačkih društava ima zadovoljavajuću sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza. Naime, vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti je samo u jednom od deset vodećih društava [Fidifarm d.o.o.] ispod granice od 1,5, što se smatra minimalno prihvatljivom, a većina ih ima koeficijent tekuće likvidnosti veći od 2. Među ostalim trgovačkim društvima čija je razina tekuće likvidnosti ispod 2 su Genera d.d., Fagron Hrvatska d.o.o. i BioGnost d.o.o.

Po pitanju zaduženosti većina trgovačkih društava u farmaceutskom sektoru stoji dobro. Nešto zaduženiji su Genera d.d., PharmaS d.o.o. i Fidifarm d.o.o. čije su vrijednosti koeficijenta zaduženosti ispod granice prihvatljivog.

Najveću bruto maržu u 2020. imali su Hospira Zagreb d.o.o., Fidifarm d.o.o. i Genera d.d.

Zaključak

“ Prognozira se da će prodaja cjepiva protiv bolesti COVID-19 u 2021. dosegnuti između 10 i 15 milijardi USD te da će pritom BNT162b2 (BioNTech/Pfizer) biti najprodavaniji.

— Kretanja u ovoj industriji, kao i u ostalima, u prvoj polovici ove godine obilježena su blagim oporavkom u odnosu na prvu polovicu 2020. godine koja je bila pod značajnim utjecajem pandemije bolesti COVID-19 i aktivnosti koje su se provodile u svrhu borbe s njom.

Prema podacima EFPIA-e koji se odnose na farmaceutsku industriju u Europi (tj. zemljama EU-a, Norveškoj, Švicarskoj, Srbiji, Turskoj i Rusiji), europsku farmaceutsku industriju obilježili su pozitivni trendovi. Iako su pokazatelji za 2020. procijenjeni, oni ukazuju na nastavak dugogodišnjeg jačanja farmaceutske industrije u Europi. Tako EFPIA procjenjuje da je proizvodnja ove industrije u 2020. godini dosegla 310 milijardi eura, što je 5,7 posto više nego 2019. godine. Također, procijenjeno je kako je izvoz farmaceutskih proizvoda i pripravaka rastao 8,7 posto, a uvoz 7,9 posto. Na razini Europe više se izvozi nego što se uvozi farmaceutskih proizvoda te se očekuje da je vanjskotrgovinska bilanca prošle godine iznosila 155 milijardi eura. Ukupna vrijednost farmaceutskog tržišta na međugodišnjoj je razini porasla 5,8 posto. Također, u istom su razdoblju povećana i plaćanja javnog zdravstvenog sustava za lijekove, i to za 6,5 posto.

Očekuje se da će najprodavaniji lijek u svijetu 2026. godine biti lijek Keytruda proizvođača Merck & Co i Otsuka Holdings. Njegova je prodaja u prošloj godini iznosila 26,9 milijardi USD. EvaluatePharma procjenjuje da će prodaja ovog lijeka 2026. dostići 31,9 milijardi USD te da će tako postati uvjerljivo najprodavaniji lijek u svijetu.

Što se tiče 2021. godine, EvaluatePharma prognozira da će tvrtku Roche tijesno pobijediti tvrtka Novartis koja tijekom 2021. preuzima ulogu vodeće tvrtke, s prognoziranim prihodima od 51,3 i 51 milijarde USD, a slijedit će ih AbbVie.

S obzirom na to da je posljednje dvije godine u farmaceutskoj industriji, kao i u ostalim djelatnostima, obilježila pandemija bolesti COVID-19 u

UKUPNA VRIJEDNOST FARMACEUTSKOG TRŽIŠTA NA
MEĐUGODIŠNJOJ JE RAZINI PORASLA 5,8 POSTO.

svijetu, veliki je naglasak stavljen na analizu prodaje cjepiva. Prognozira se da će prodaja cjepiva protiv bolesti COVID-19 u 2021. dosegnuti između 10 i 15 milijardi USD te da će pritom BNT162b2 (BioNTech/Pfizer) biti najprodavaniji. Međutim, očekuje se da će mRNA-1273 (Moderna) biti lider na tržištu do 2026. godine.

Literatura:

Agencija za lijekove i medicinske proizvode [HALMED]. [2020]. *Izješće o potrošnji lijekova u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*. Preuzeto s: <https://halmed.hr/Novosti-i-edukacije/Publikacije-i-izvjesca/Izvjesca-o-potrosnji-lijekova/>

Državni zavod za statistiku. [2021]. Preuzeto s: www.dzs.hr

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations [EFPIA]. [2021]. *The pharmaceutical industry in figures*. Bruxelles: European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations [EFPIA]. Preuzeto s: <https://efpia.eu/media/602709/the-pharmaceutical-industry-in-figures-2021.pdf>

Europska komisija. [2020]. *R&D ranking of EU top 1000 companies*. Preuzeto s: https://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard/2019-eu-industrial-rd-investment-scoreboard#field_data

Europska komisija. [2021]. *The 2020 EU industrial R&D investment scoreboard*. Preuzeto s: <https://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard/2020-eu-industrial-rd-investment-scoreboard>

Eurostat. [2021]. *Database: Structural business statistics*. Preuzeto s: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/overview>

EvaluatePharma. [2020]. *World preview 2020, outlook to 2026*. Preuzeto s: <https://www.evaluate.com/thought-leadership/pharma/evaluatepharma-world-preview-2020-outlook-2026>

EvaluatePharma. [2021]. *World preview 2021, outlook to 2026*. Preuzeto s: <https://www.evaluate.com/thought-leadership/pharma/evaluate-pharma-world-preview-2021-outlook-2026>

Hrvatski zavod za javno zdravstvo. [2020]. *Analiza podataka iz Centralnog zdravstvenog informacijskog sustava Republike Hrvatske [CEZIH] za 2019. godinu*. Preuzeto s: <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/analiza-podataka-iz-centralnog-zdravstvenog-informacijskog-sustava-republike-hrvatske-cezih-podaci-za-2019/>

Palokaj, A. [2020., 14. kolovoza]. EK postigla dogovor s AstraZenecom: Rezervirano 400 milijuna doza cjepiva protiv koronavirusa. *Jutarnji list*. Preuzeto s: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ek-postigla-dogovor-s-astrazenecom-rezervirano-400-milijuna-doza-cjepiva-protiv-koronavirusa-15013545>

Poslovna Hrvatska. [2021]. Preuzeto s: <http://poslovna.hr>

Izdavač

Ekonomski institut, Zagreb
Trg J. F. Kennedyja 7, 10000 Zagreb
Telefon: 01 2362 200
Fax: 01 2335 165
<http://www.eizg.hr>

Za izdavača

Tajana Barbić, ravnateljica

Glavna urednica

Ivana Rašić

Autorica analize

Petra Palić

Izvršna urednica

Tamara Banjeglav

Lektura

Doris Baničević

Grafičko uređivanje i priprema

Vladimir Sukser

Grafičko oblikovanje

Studio 2M

Slika na naslovnici

CC0 javna domena

Napomena: *Sektorska analiza* autorskog je karaktera i ne odražava nužno stav Ekonomskog instituta, Zagreb

Sljedeća analiza *Građevinarstvo i nekretnine* izlazi u listopadu 2021.